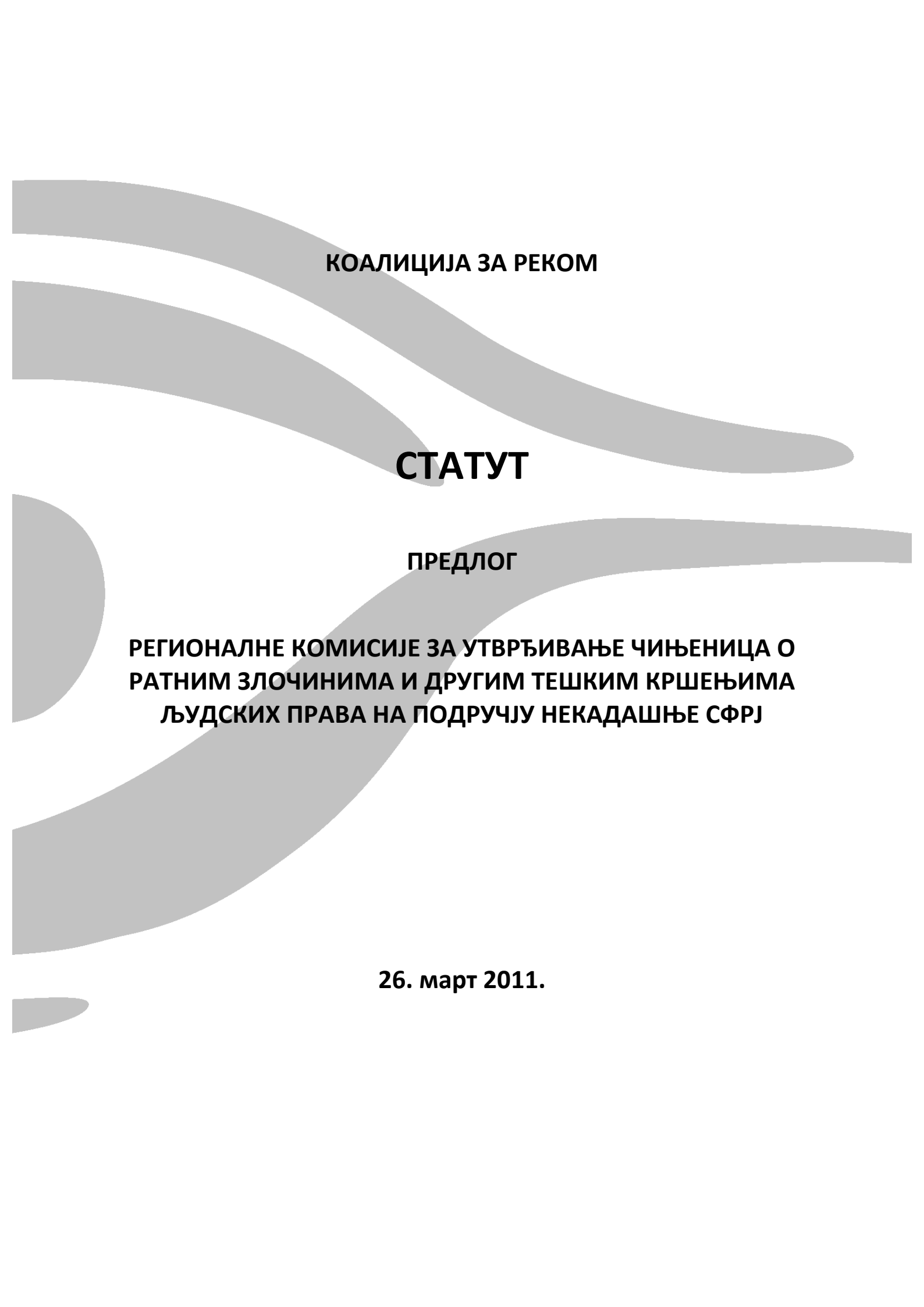

КОАЛИЦИЈА ЗА РЕКОМ

СТАТУТ

ПРЕДЛОГ

**РЕГИОНАЛНЕ КОМИСИЈЕ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЧИЊЕНИЦА О
РАТНИМ ЗЛОЧИНИМА И ДРУГИМ ТЕШКИМ КРШЕЊИМА
ЉУДСКИХ ПРАВА НА ПОДРУЧЈУ НЕКАДАШЊЕ СФРЈ**

26. март 2011.

Садржај

Преамбула

ДЕО I – ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА У ОВОМ СТАТУТУ

Члан 1 - Значење појмова у овом Статуту

ДЕО II - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 2 - Дефиниција

Члан 3 - Ознаке

Члан 4 - Седиште и Извршни секретаријат

Члан 5 - Правни статус

Члан 6 - Период деловања

Члан 7 - Заступање и представљање

Члан 8 - Употреба језика

Члан 9 - Право на пружање доприноса раду Комисије

Члан 10 - Принципи деловања Комисије

ДЕО III - ОБАВЕЗА САРАДЊЕ СА КОМИСИЈОМ

Члан 11 - Обавеза сарадње страна уговорница са Комисијом

Члан 12 - Сарадња Комисије са другим државама и са међународним организацијама

ДЕО IV – ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ КОМИСИЈЕ

Члан 13 - Циљеви

Члан 14 - Задаци

ДЕО V - НАДЛЕЖНОСТ КОМИСИЈЕ

Члан 15 - Период и подручје истраживања

Члан 16 - Кршења права у надлежности Комисије

ДЕО VI - ОВЛАШЋЕЊА КОМИСИЈЕ

Члан 17 - Узимање изјава

Члан 18 - Прикупљање документације

Члан 19 - Теренска истраживања и посете

Члан 20 - Јавна слушања жртава и других лица

Члан 21 - Одржавање тематских сесија

Члан 22 - Правилници Комисије

ДЕО VII – ИЗБОР ЧЛАНОВА И ЧЛАНИЦА КОМИСИЈЕ

Члан 23 - Састав Комисије

Члан 24 - Критеријуми за избор чланова и чланица

Члан 25 - Истоветност поступка избора чланова и чланица

Члан 26 - Кандидовање чланова и чланица

Члан 27 - Састав и избор селекционих одбора

Члан 28 - Избор кандидата/кандидаткиња за чланство у Комисији од стране селекционих одбора

Члан 29 - Избор чланова и чланица Комисије од стране председника/председништва страна уговорница

Члан 30 - Конститутивна седница

Члан 31 - Избор председавајућег/председавајуће и усвајање Пословника

Члан 32 - Кворум и одлучивање

Члан 33 - Престанак мандата члана/чланице

Члан 34 - Привремено удаљење од дужности члана/чланице

ДЕО VIII - ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЧЛАНОВА/ЧЛАНИЦА И ОСОБЉА КОМИСИЈЕ

Члан 35 - Савесност, независност и непристрасност

Члан 36 - Повластице и имунитет

Члан 37 - Заштита извора и поверљивих података

Члан 38 - Статус чланова и чланица Комисије и особља Комисије

ДЕО IX – СТРУКТУРА КОМИСИЈЕ

Члан 39 - Извршни секретаријат и тематска одељења

Члан 40 - Канцеларије Комисије у странама уговорницама

Члан 41 - Архив

ДЕО X – ФИНАНСИРАЊЕ КОМИСИЈЕ

Члан 42 - Финансирање

Члан 43 - Финансијско извештавање

ДЕО XI - ЗАВРШНИ ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ

Члан 44 - Израда и објављивање завршног извештаја

Члан 45 - Садржај завршног извештаја

Члан 46 - Налази о ратним злочинима и тешким кршењима људских права

Члан 47 - Обавеза парламената и влада да размотре завршни извештај

ДЕО XII – РАЗНО

Члан 48 - Казнене одредбе

Члан 49 - Улога Комисије у кривичном процесуирању

ДЕО XIII - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50 - Завршетак рада Комисије

Члан 51 - Ступање Статута на снагу

Преамбула

Стране уговорнице,

Увиђајући да суђења пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију и домаћим судовима, иако значајно доприносе кажњавању учинилаца злочина, не задовољавају у пуној мери потребу жртава за правдом, нити сама по себи могу створити довољне услове за постизање трајног мира у региону;

Изражавајући саосећање са жртвама свих народа на територији некадашње СФРЈ, а противљење злоупотреби жртава у политичке сврхе и надметању у виктимизацији;

Препознајући да иницијатива предузета на регионалном нивоу, и заснована на отвореном дијалогу, истраживању и анализи чињеница, представља најбољи пут до свеобухватног историјског записа о злочинима који су почињени у наведеном периоду, као и о улози националних елита, институција и појединаца у трауматичним догађајима;

Одлучне да у највећој могућој мери помогну да се утврди судбина великог броја појединаца који се још увек воде као нестали;

Одлучне да заједнички допринесу прихватању чињеница о ратним злочинима и тешким кршењима људских права према свим жртвама и обнови поверења између појединаца, народа и држава у региону;

У циљу јачања демократије, владавине права и културе поштовања људских права,

Проглашавају

Оснивање Регионалне комисије за утврђивање чињеница о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права, учињеним на подручју некадашње СФРЈ у периоду од 1991. до 2001. године.

ДЕО I – ЗНАЧЕЊЕ ПОЈМОВА У ОВОМ СТАТУТУ

Члан 1

Значење појмова у овом Статуту

- **„Борци“** су, у контексту *међународног* оружаног сукоба:
 - припадници оружаних снага једне стране у сукобу, као и припадници милиција и добровољачких јединица који улазе у састав тих оружаних снага,
 - припадници осталих милиција и осталих добровољачких јединица, подразумевајући ту и организоване покрета отпора, који припадају једној страни у сукобу и који дејствују изван или у оквиру своје сопствене територије, чак и да је та територија окупирана, под условом да те милиције или добровољачке јединице, подразумевајући ту и ове организоване покрете отпора, испуњавају следеће услове:
 - а) да на челу имају лице одговорно за своје потчињене;
 - б) да имају одређен знак за разликовање и који се може уочити на одстојању;
 - в) да отворено носе оружје;
 - г) да се, при својим дејствима, придржавају ратних закона и обичаја;
 - припадници редовних оружаних снага који изјављују да припадају једној влади или власти коју није признала Сила под чијом се влашћу налазе;
 - становништво неокупиране територије које се, услед приближавања непријатеља, добровољно диже на оружје да би пружио отпор непријатељској најезди, а које није имало времена да се организује као редовна оружана сила, ако оно отворено носи оружје и ако поштује ратне законе и обичаје (тзв. *levee en masse*).
- Борцима у *немеђународним* оружаним сукобима сматрају се:
 - припадници оружаних снага државе, и
 - припадници дисидентских оружаних снага и других организованих наоружаних група које, под одговорном командом, врше контролу над одређеним делом територије што им омогућава да спроводе сталне и усклађене војне операције и спроводе одредбе међународног хуманитарног права одређене Допунским Протоколом II уз четири Женевске конвенције;
- **„Цивили“** су сва лица која нису борци;
- **„Члан/чланица Комисије“** је лице изабрано од стране председника стране уговорнице, у поступку прописаном у Делу VII овог Статута;
- **„Комисија“** је Регионална комисија за утврђивање чињеница о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права на подручју некадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (скраћени назив: РЕКОМ);
- **„Место затварања“** је затворени или отворени простор у ком се налази једно или више лица лишених слободе;

- **“Министар надлежан за људска права”** подразумева министра/министарку за људска и мањинска права у државама у којима такво министарство постоји, а у другим државама министра/министарку правде, односно министра/министарку за заједнице и повратак;
- **„Нестала особа”** је особа ухапшена, притворена, отета или на било који други начин лишена слободе од стране државних органа или оружане групе која им се активно супротставља, односно од стране лица или групе лица која поступају по овлашћењу, уз подршку или сагласност државних органа или оружане групе, након чега органи или лица, односно групе, који су лице лишени слободе одбијају да признају лишавање слободе или скривају судбину несталог лица или место на коме се оно налази, и/или особа нестала у оружаном сукобу чије су околности нестанка познате надлежним државним телима, или се још увек испитују.
- **„Припадници оружаних снага”** су припадници регуларних оружаних снага државе, те група и јединица стављених под команду која је одговорна држави;
- **“Рат или други облик оружаног сукоба”** подразумева употребу оружане силе између држава или продужено оружане насиље између власти и организованих наоружаних група, односно између организованих наоружаних група унутар једне државе;
- **“Ратни злочин”** подразумева значење термина “ратни злочин” у међународном хуманитарном праву, геноцид и злочине против човечности, и обухвата, али се не ограничава на следеће злочине:
 - а. геноцид;
 - б. прогон;
 - в. убиства;
 - г. поробљавање;
 - д. противправно затварање;
 - ђ. мучење;
 - е. присилне нестане;
 - ж. депортацију и присилно премештање становништва;
 - з. силовање и друге тешке облике сексуалног злостављања;
 - и. одузимање и уништавање имовине великих размера;
 - ј. узимање талаца;
 - к. уништавање верских и културно-историјских објеката;
 - л. коришћење цивила и ратних заробљеника као “живих штитова”.
- **“Скупштинско тело надлежно за људска и мањинска права”** подразумева, зависно од назива у различитим странама уговорницама, скупштинске одборе или комисије надлежне за људска права или међунационалне односе;
- **“Социјалистичка Федеративна Република Југославија” (даље: СФРЈ)** је држава коју су чиниле шест република, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Хрватска, Македонија, Словенија, Србија, и две аутономне покрајине, Косово и Војводина, и која је *de facto* постојала од 29. новембра 1943. године до распада федеративне заједнице 1991. године, у међувремену променивши назив неколико пута;

- **“Тешка кршења људских права”** укључују: убиства; поробљавање; противправно затварање; мучење; присилне нестанке; депортацију и присилно премештање становништва, систематску дискриминацију, и остала кршења људских права, предвиђена Међународним пактовима о људским правима и другим међународним уговорима о људским правима који су обавезивали све стране уговорнице, а за која Комисија процени да по својим особинама и последицама имају карактер “тешких кршења људских права”;
- **“Учиницац”** је лице које је правоснажно осуђено као извршилац, саизвршилац, или саучесник у извршењу ратног злочина или дела које представља друго тешко кршење људских права;
- **“Жртве”** су особе које су, индивидуално или колективно, претрпеле штету, укључујући физичку или психичку повреду, душевну патњу, економски губитак или значајно ограничење својих основних права кроз поступке или нечињења који представљају тешко кршење међународним правом признатих људских права или тешко кршење међународног хуманитарног права. Термин жртва такође укључује чланове најуже породице или особе које је непосредна жртва издржавала, као и лица којима је нанета штета приликом интервенције чија је сврха била помоћ жртви или спречавање нових кршења.

ДЕО II - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 2 *Дефиниција*

1. Регионална комисија за утврђивање чињеница о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права на територији некадашње СФРЈ је међународна организација основана овим правним актом.
2. Скраћени назив је РЕКОМ.

Члан 3 *Ознаке*

Комисија одлучује о свом визуелном идентитету који укључује знак, лого, и печат.

Члан 4 *Седиште и Извршни секретаријат*

1. Седиште Комисије је у Сарајеву.
2. Подршку у раду члановима и чланицама Комисије обезбеђује Извршни секретаријат, у седишту Комисије.

Члан 5
Правни статус

1. Комисија има правни субјективитет.
2. Комисија усваја буџет, пословник и правилнике којима уређује организацију и спровођење својих послова, у складу с овим Статутом.
3. Комисија ће са надлежним властима Босне и Херцеговине закључити споразум о аранжманима земље домаћина.

Члан 6
Период деловања

1. Период деловања Комисије је три године.
2. Период деловања Комисије не обухвата период припрема који почиње од конститутивне седнице и траје најдуже шест месеци.
3. Комисија може продужити период деловања за највише шест месеци.

Члан 7
Заступање и представљање

1. Комисију заступа и представља председавајући/а Комисије.
2. Комисија може одлучити да је представља други члан или чланица.

Члан 8
Употреба језика

1. У раду Комисије у равноправној употреби су албански, босански, црногорски, хрватски, македонски, словеначки и српски језик, ћирилично и латинично писмо, те знаковни језик глувих и наглувих особа сходно подручју из ког особа долази.
2. Употребу језика и писма Комисија детаљније регулише пословником, уз поштовање начела ефикасности и економичности.
3. У комуникацији са Комисијом свако има право да користи свој језик и писмо.
4. На јавним слушањима учесници говоре на свом језику.
5. У канцеларијама у странама уговорницама, у погледу језика примењују се прописи државе у којој се налази канцеларија.

Члан 9

Право на пружање доприноса раду Комисије

Свако има право, у складу са Статутом, да пружи допринос раду Комисије, ако Комисија сматра да би то допринело остваривању њених циљева.

Члан 10

Принципи деловања Комисије

Чланови/чланице и особље Комисије дужни су да се у своме раду руководе следећим вредностима и принципима:

- (а) поштовање људског достојанства;
- (б) независност и непристрасност;
- (в) посвећеност истини;
- (г) једнакост и поштовање људских права и слобода;
- (д) одговорност, приступачност и отвореност;
- (ђ) брижљиво истраживање чињеница и правичност процедуре;
- (е) интегритет, одлучност и придржавање највиших стандарда професионалне етике;
- (ж) посебна заштита жртава сексуалног злостављања и особа које су биле малолетне у раздобљу које обухвата мандат Комисије;
- (з) заштита поверљивости.

ДЕО III - ОБАВЕЗА САРАДЊЕ СА КОМИСИЈОМ

Члан 11

Обавеза сарадње страна уговорница са Комисијом

1. Стране уговорнице обавезне су да сарађују са Комисијом и омогуће јој делотворно извршавање задатака у складу са Статутом.
2. На захтев Комисије, надлежни органи власти у страни уговорници благовремено обезбеђују приступ подацима и документима, укључујући могућност узимања изјава од представника државних институција и спровођење теренског истраживања, осим ако би тиме били прекршени прописи стране уговорнице о тајности података.

3. Подаци или документи који указују на извршење ратног злочина, односно другог тешког кршења људских права, и/ли на могуће учиниоце, као и документи израђени са циљем прикривања учињеног злочина, односно кршења људских права, не сматрају се тајном.
4. У случају да држава сматра да би откривање одређеног податка или документа који је затражила Комисија било противно прописима о тајности података, предузеће се све разумне мере у циљу превазилажења спорне ситуације заједничким ангажовањем Комисије и државе. Ове мере подразумевају, али се не ограничавају на:
- (а) изјашњење Комисије о релевантности податка или документа који се тражи; и
 - (б) договор о условима откривања податка, укључујући, између осталог, делимично откривање садржаја документа, ограничавање објављивања податка и примене других мера заштите поверљивости података.

Члан 12

Сарадња Комисије са другим државама и са међународним организацијама

Комисија може закључити споразуме о сарадњи са државама ван подручја некадашње СФРЈ и са међународним организацијама.

ДЕО IV – ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ КОМИСИЈЕ

Члан 13

Циљеви

Комисија има следеће циљеве:

- (а) да утврди чињенице о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права учињеним на територији некадашње СФРЈ у периоду од 1. јануара 1991. до 31. децембра 2001. године, политичким и друштвеним околностима које су утицале на чињење ових дела и последицама до којих су злочини и кршења права довели;
- (б) да призна неправде нанете жртвама, у циљу изградње културе солидарности и саосећања;
- (в) да допринесе остваривању права жртава;
- (г) да допринесе да политичке елите и друштва у странама уговорницама прихвате чињенице о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права;
- (д) да допринесе расветљавању судбине несталих;

(ђ) да допринесе спречавању понављања ратних злочина и других тешких кршења људских права.

Члан 14 **Задаци**

Комисија има следеће задатке:

- а) да прикупи податке о случајевима ратних злочина и других тешких кршења људских права, пружи њихов детаљан опис, прикаже обрасце кршења права и њихове последице;
- б) да прикупи податке о судбини несталих и сарађује са надлежним телима која се у странама уговорницама баве потрагом за несталима;
- в) да изради пописе људских губитака у вези са ратом или другим обликом оружаног сукоба:
 - и. цивила који су изгубили живот или нестали у вези са ратом или другим обликом оружаног сукоба; и
 - ии. бораца који су изгубили живот или нестали у вези са ратом или другим обликом оружаног сукоба;
- г) да прикупи податке о местима затварања у вези са ратом или другим обликом оружаног сукоба, о лицима која су противправно затварана, подвргавана мучењу и нечовечном поступању, и изради њихов свеобухватан попис уз заштиту идентитета када је то неопходно;
- д) да истражи политичке и друштвене околности које су одлучујуће допринеле избијању ратова или других облика оружаног сукоба, као и чињењу ратних злочина и других тешких кршења људских права;
- ђ) да одржи јавна слушања жртава и других лица о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права;
- е) да препоручи мере које се односе на спречавање понављања кршења људских права и на репарације за жртве; и
- ж) да изради, објави и представи завршни извештај на начин који ће омогућити да извештај допре до што ширег круга људи у државама на територији некадашње СФРЈ.

ДЕО V - НАДЛЕЖНОСТ КОМИСИЈЕ

Члан 15

Период и подручје истраживања

Комисија утврђује чињенице о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права извршеним у периоду од 1. јануара 1991. до 31. децембра 2001. године у државама на територији некадашње СФРЈ, и истражује политичке и друштвене околности које су одлучујуће допринеле избијању ратова или других облика оружаног сукоба, као и чињењу ратних злочина и других тешких кршења људских права, те последице злочина и кршења људских права које су се испољиле и у периоду након 2001. године.

Члан 16

Кршења права у надлежности Комисије

Комисија утврђује чињенице у вези са тешким кршењима међународног хуманитарног права и другим тешким кршењима људских права наведеним у члану 1 Статута, при чему ти злочини и кршења обухватају, али се не ограничавају на, следеће: геноцид, прогон, убиства, поробљавање, противправно затварање, мучење, присилне нестанке, депортацију и присилно премештање становништва, силовање и друге тешке облике сексуалног злостављања, одузимање и уништавање имовине великих размера, узимање талаца, уништавање верских и културно-историјских објеката, коришћење цивила и ратних заробљеника као "живих штитова", и систематску дискриминацију.

ДЕО VI - ОВЛАШЋЕЊА КОМИСИЈЕ

Члан 17

Узимање изјаве

1. Комисија узима изјаве о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права из њене надлежности од жртава, сведока, представника институција и учинилаца.
2. Комисија настоји да обезбеди добровољно давање изјаве, уз задржавање овлашћења из става 8 овог члана.
3. Жртве дају изјаве о својим страдањима или страдањима чланова породице искључиво на добровољној основи.
4. У случају да лице одбије да да изјаву Комисији позивајући се на законску дужност чувања тајности података, примењују се одредбе члана 11, ставови 3 и 4, овог Статута.

5. Одредбе закона о кривичном поступку стране уговорнице примењују се на право ускраћивања давања одговора на поједина питања и ослобађање од дужности сведочења и друга питања у вези с испитивањем лица која нису уређена Статутом Комисије.
6. На захтев даваоца изјаве, Комисија може омогућити давање изјаве уз заштиту идентитета.
7. Комисија позива лица из става 1 на начин предвиђен правилима о позивању сведока из закона о кривичном поступку страна уговорница. Комисија може са странама уговорницама закључити посебне споразуме о начину позивања.
8. Ако то сматра за целисходно, Комисија може поднети кривичну пријаву месно надлежном тужилаштву ради обезбеђења присуства лица, односно ради изрицања казне за одбијање лица да да изјаву, у складу са законом о кривичном поступку државе у којој лице има пребивалиште, односно боравиште.
9. Уочи, у току и након давања изјаве Комисија, према потреби, обезбеђује психо-социјалну подршку жртвама и сведоцима.
10. Комисија узима изјаве:
 - (а) у месту пребивалишта или боравишта даваоца изјаве;
 - (б) у канцеларијама Комисије;
 - (в) у дипломатско-конзуларним представништвима страна уговорница, уколико се изјава узима у трећим земљама; и
 - (г) на територији трећих држава, ако то није у супротности са законским одредбама тих држава, у случајевима да жртве, сведоци и остала лица не могу дати изјаве у конзулатима и амбасадама страна уговорница.

Члан 18

Прикупљање документације

1. Комисија прикупља релевантну документацију и друге материјале, укључујући:
 - (а) документацију влада, парламената, председништава, локалних и територијалних самоуправа, јавних и приватних предузећа, војске, полиције и обавештајних служби;
 - (б) судске пресуде, транскрипте, судске и тужилачке списе Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију, националних судова и тужилаштава у странама уговорницама и других судова који су водили поступке за ратне злочине учињене на територији некадашње СФРЈ;
 - (в) архивску грађу другог порекла;
 - (г) новинске текстове, телевизијске и радио снимке;

(д) писана мишљења експерата и представника институција и организација, припремљених на позив Комисије или на иницијативу самих аутора.

2. Државни органи, друга правна лица и грађани страна уговорница дужни су да на захтев Комисије благовремено доставе на увид све документе и друге материјале који би могли бити од значаја за остваривање њених циљева.
3. Приликом упућивања захтева за достављање документа или других материјала Комисија настоји да што прецизније одреди врсту података које би тражени материјал требало да садржи.
4. У случају да лице или државни орган одбије да Комисији достави на увид затражени материјал, позивајући се на законску дужност чувања тајности података, примењују се одредбе члана 11, ставови 3 и 4, овог Статута.

Члан 19

Теренска истраживања и посете

1. Комисија утврђује релевантне чињенице путем одлазака на локације злочина, места затварања, масовних гробница и све друге локације од интереса за утврђивање чињеница о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права.
2. Комисија може закључити меморандуме о разумевању са надлежним државним органима о обиласцима наведених локација.
3. Комисија може да посећује локације злочина и масовних гробница, ради изражавања пијетета према жртвама.

Члан 20

Јавна слушања жртава и других лица

1. Комисија одржава јавна слушања на којима жртве говоре о својим страдањима и страдањима њима блиских лица.
2. Јавна слушања обухватају и учиниоце дела која имају карактер ратног злочина или другог тешког кршења људског права, сведоке, као и лица која су помогла жртвама.
3. Давање изјаве на јавном слушању је добровољно.
4. Уочи, у току и после јавних слушања Комисија може да примени мере заштите идентитета, посебне мере заштите психичког и физичког интегритета, као и мере психо-социјалне подршке.
5. Електронски медији у државном власништву, односно јавни сервиси на територији страна уговорница емитују, директно или одложено, јавна слушања. Начин емитовања регулише се споразумом Комисије и јавних сервиса. Комерцијални електронски медији имају право да емитују јавна слушања, под истим условима и по правилима која важе за медије у државном власништву, односно јавне сервисе.

6. Јавна слушања се могу одржавати на различитим локацијама.

Члан 21

Одржавање тематских сесија

1. Комисија може одржати јавне сесије о деловању државних институција, политичких организација, културних и научних установа, цркава и верских заједница, и медија уочи и у току рата, односно другог облика оружаног сукоба, а у односу на чињења ратних злочина и других тешких кршења људских права.
2. Учешће на тематској сесији је обавезно. Ако се уредно позвано лице, без оправданог разлога, не одазове позиву Комисије на учешће на тематској сесији, или се појави и одбије да да изјаву, примењује се члан 17, став 8 Статута.
3. Електронски медији у државном власништву, односно јавни сервиси, на територији страна уговорница—емитују, директно или одложено, тематске сесије Комисије. Начин емитовања регулише се споразумом Комисије и јавних сервиса. Комерцијални електронски медији имају право да емитују тематске сесије, под истим условима и по правилима која важе за медије у државном власништву.
4. Тематске сесије се могу одржавати на различитим локацијама.

Члан 22

Правилници Комисије

Комисија доноси посебне правилнике којима регулише јединствену методологију за:

- узимање изјава;
- прикупљање документације;
- регулисање поступка јавних слушања;
- регулисање тематских сесија;
- израду пописа људских губитака;
- обезбеђивање психо-социјалне подршке жртвама; и
- друга питања од значаја за рад Комисије.

ДЕО VII – ИЗБОР ЧЛАНОВА И ЧЛАНИЦА КОМИСИЈЕ

Члан 23 *Састав Комисије*

Комисију чини двадесет чланова и чланица, при чему се:

- (а) у Босни и Херцеговини бира пет чланова/чланица;
- (б) у Хрватској, Србији и Косову бирају по три члана/чланице;
- (в) у Црној Гори, Македонији и Словенији бирају по два члана/чланице.

Члан 24 *Критеријуми за избор чланова и чланица*

1. Члан/чланица Комисије је:
 - (а) држављанин/држављанка стране уговорнице;
 - (б) особа високих моралних квалитета, од интегритета и угледа, посвећена толерантном дијалогу и конструктивном решавању спорова, која може уживати поверење у свим странама уговорницама; и,
 - (в) особа психо-физички способна за ефикасно и континуирано обављање дужности члана/чланице Комисије.
2. У страни уговорници бира се најмање једна жена, односно најмање један мушкарац, за чланицу/члана Комисије.
3. У страни уговорници, приликом избора чланова и чланица Комисије, настојаће се обезбедити етнички репрезентативан састав Комисије, тако што ће се поред припадника/припаднице најбројније етничке заједнице настојати да се изабере и један/једна или више припадника/припадница друге етничке заједнице, односно других етничких заједница у тој страни уговорници.
4. Члан/чланица Комисије не може бити особа:
 - (а) која је обављала истакнуту политичку функцију у последње две године пре расписивања конкурса за избор чланова/чланица Комисије или у време које обухвата надлежност Комисије;

(б) за коју постоји озбиљна сумња да је одговорна за кршење људских права и међународног хуманитарног права, или да је подржавала, помагала или подстицала извршење таквих дела, или да је допринела некажњавању за та дела, или да је блиско повезана са особом осуђеном, оптуженом или под истрагом за таква дела.

Члан 25

Истоветност поступка избора чланова и чланица

У свакој страни уговорници чланови и чланице Комисије бирају се у истоветном поступку прописаном овим Статутом.

Члан 26

Кандидовање чланова и чланица

1. Удружења грађана, образовне институције, научне институције, верске заједнице, синдикати или 30 грађана стране уговорнице могу да предложе кандидата/кандидаткињу за члана/чланицу Комисије који/а се бира у тој страни уговорници, уз сагласност кандидата/кандидаткиње.
2. Поступак кандидовања и примарне селекције кандидата/кандидаткиња у страни уговорници спроводи селекциони одбор.

Члан 27

Састав и избор селекционих одбора

1. Селекциони одбор у свакој држави чини девет чланова/чланица, који морају испуњавати критеријуме који важе за избор чланова/чланица Комисије, осим забране обављања истакнуте политичке функције у периоду од последње две године пре расписивања конкурса за избор чланова и чланица Комисије и у периоду који обухвата надлежност Комисије.
2. Чланови/чланице селекционог одбора не могу се кандидовати за чланство у Комисији.
3. Три члана/чланице селекционог одбора именује министар надлежан за људска права, уз сагласност скупштинског одбора или комисије надлежне за људска права или међунационалне односе.
4. Три члана/чланице селекционог одбора бирају чланови и чланице Коалиције за РЕКОМ у страни уговорници.
5. Првих шест чланова/чланица селекционог одбора именују се, односно бирају, на основу става 3 и става 4 овог члана, у року од 45 дана од дана последње ратификације међународног уговора о оснивању Комисије.
6. Надлежни министар проглашава избор шесторо чланова и чланица селекционог одбора и у року од 8 дана расписује конкурс за избор преостало троје чланова/чланица одбора.

7. Претходно именованих, односно изабраних, шесторо чланова/чланица одбора настојаће да изаберу преостала три члана/чланице одбора консензусом, а ако то не буде могуће онда већином гласова.
8. Надлежни министар, Коалиција за РЕКОМ и чланови/чланице селекционог одбора именовани и изабрани на основу ставова 3 и 4 овог члана обезбедиће да најмање трећину чланства одбора чине жене, односно мушкарци, и настојаће да обезбеде да трећину чланства чине представници/представнице удружења жртава, укључујући и удружења жртава која нису чланице Коалиције за РЕКОМ, под условом да су регистрована најмање три године пре потписивања уговора о оснивању Комисије.
9. Надлежни министар проглашава избор селекционог одбора и обезбеђује услове за његов рад.
10. Селекционим одбором председава најстарији/а члан/чланица, који заказује конститутивну седницу у року од 45 дана од дана расписивања конкурса из става 6 овог члана.

Члан 28

Избор кандидата/кандидаткиња за чланство у Комисији од стране селекционих одбора

1. Селекциони одбор у свакој држави у року од 8 дана од дана одржавања конститутивне седнице расписује конкурс за избор чланова и чланица Комисије у трајању од 30 дана.
2. У року од 8 дана од дана затварања конкурса, селекциони одбор на интернет страници надлежног министарства из члана 27, став 3 објављује:
 - (а) укупан број приспелих кандидатура;
 - (б) списак имена кандидата/кандидаткиња чије ће кандидатуре разматрати.
3. Селекциони одбор може одлучити да интервјуише све или поједине кандидате/кандидаткиње. Интервјуи су отворени за јавност.
4. Селекциони одбор може захтевати информације о кандидату/кандидаткињи од државних органа и јавних установа, а они су дужни да на тај захтев одговоре хитно.
5. Селекциони одбор ће настојати да све одлуке доноси једногласно, а у случају када је консензус немогуће постићи, одлучиће већином од 5 чланова/чланица.
6. Селекциони одбор оцењује испуњавање услова кандидата/кандидаткиња чије је кандидатуре узео у разматрање и сужава избор на листу која садржи два до три пута већи број кандидата и кандидаткиња од броја чланова и чланица Комисије који се бирају у страни уговорници.
7. У року од 40 дана од дана затварања конкурса, селекциони одбор објављује листу кандидата/кандидаткиња и доставља је истог дана председнику/председништву стране уговорнице.

Члан 29

Избор чланова и чланица Комисије од стране председника/председништва страна уговорница

1. Председник/председништво стране уговорнице врши коначан избор чланова и чланица Комисије који се бирају у страни уговорници између кандидата и кандидаткиња са листе коју му достави селекциони одбор.
2. Председници/председништво страна уговорница обавестиће једни друге о својим изборима тридесетог дана од дана када им селекциони одбори доставе листе кандидата, пре него што о томе обавесте јавност.
3. Председници/председништво страна уговорница објављују имена чланова и чланица Комисије петнаестог дана од дана када сви приме обавештења из става 2 овог члана.

Члан 30

Конститутивна седница

1. Најстарији члан/чланица Комисије сазива конститутивну седницу у седишту Комисије у року од 15 дана од дана избора, и председава Комисијом до избора председавајућег члана/председавајуће чланице.
2. Свечаном, уводном, делу конститутивне седнице Комисије присуствују председници/чланови председништва страна уговорница.
3. У уводном делу конститутивне седнице чланови и чланице Комисије потписују примерак Статута, изговарају и потписују следећу изјаву: "Заклињем се својом чашћу да ћу функцију члана/чланице Комисије обављати у складу са Статутом, посвећено, непристрасно и независно, у настојању да оправдам указано поверење и допринесем остваривању циљева Комисије".

Члан 31

Избор председавајућег/председавајуће и усвајање Пословника

1. Чланови и чланице Комисије бирају председавајућег члана/председавајућу чланицу и усвајају Пословник о раду Комисије у року од 60 дана од конститутивне седнице.
2. Чланови и чланице Комисије могу одлучити да се функција председавајућег/председавајуће ограничи на одређени временски период.

Члан 32

Кворум и одлучивање

1. Кворум за рад Комисије постоји када је присутно најмање 14 чланова и чланица Комисије.

2. Комисија настоји да све одлуке доноси једногласно, а када је консензус немогуће постићи, најмање 14 чланова и чланица мора се сагласити о доношењу одлуке.
3. Комисија може одлучити да је за усвајање процедуралне одлуке довољна сагласност просте већине свих чланова и чланица.

Члан 33 ***Престанак мандата члана/чланице***

1. Члану/чланици Комисије мандат престаје истеком мандата Комисије, и у случајевима:
 - (а) подношења оставке у писаној форми;
 - (б) смрти;
 - (в) правоснажне судске одлуке о ограничењу или лишавању пословне способности;
 - (г) правоснажне осуде на безусловну казну затвора; и
 - (д) разрешења.
2. У случајевима предвиђеним у ставу 1, тачке (а), (б), (в) и (г) овог члана, Комисија констатује престанак мандата и о томе обавештава председника/председништво стране уговорнице, који/које ће у року од 15 дана изабрати новог члана/чланицу Комисије са листе коју је утврдио селекциони одбор у процедури предлагања кандидата за чланове и чланице Комисије.
3. Члан/чланица Комисије може бити разрешен/а дужности у случају неиспуњавања обавеза из члана 35 и члана 37, у случају правоснажне осуде за кривично дело које штети интегритету и кредибилитету члана/чланице Комисије, као и у случају континуиране немогућности обављања дужности услед неповољног менталног, емоционалног или физичког стања.
4. Комисија утврђује предлог за разрешење члана/чланице уз његово/њено изузеће и доставља предлог председнику/председништву стране уговорнице у којој је изабран/а члан/чланица Комисије чије се разрешење предлаже. Пре него што утврди предлог за разрешење, Комисија ће омогућити члану/чланици о чијем се разрешењу одлучује да се упозна са доказима поднетим против њега/ње и представи доказе у своју корист.
5. У року од 15 дана од дана достављања предлога, председник/председништво државе одлучује о разрешењу и, у случају разрешења, бира новог члана/нову чланицу Комисије са листе коју је селекциони одбор утврдио у процедури предлагања кандидата/кандидаткиња за чланство у Комисији.

Члан 34

Привремено удаљење од дужности члана/чланице

Ако против члана/чланице Комисије буде покренута истрага за кривично дело које угрожава његов/њен кредибилитет, или Комисија сазна за другу околност у односу на члана/чланицу која озбиљно угрожава или може угрозити интегритет и кредибилитет Комисије, или ако је обављање дужности члана/чланице Комисије отежано због његовог/њеног менталног, емоционалног или физичког стања, Комисија може одлучити да привремено удаљи члана/чланицу на кога/коју се такви разлози односе док Комисија не испита њихову основаност, односно док не престану да постоје.

ДЕО VIII - ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЧЛАНОВА/ЧЛАНИЦА И ОСОБЉА КОМИСИЈЕ

Члан 35

Савесност, независност и непристрасност

1. Чланови и чланице, запослени или на други начин ангажоване особе у Комисији обавезни су да поступају у складу с одредбама овог Статута и других аката које Комисија доноси, савесно, непристрасно и независно од интереса било које политичке партије, владе или другог органа власти, интересне групе, или другог лица.
2. Чланови и чланице Комисије и друге особе запослене у Комисији не могу обављати било коју другу активност која би могла да угрози њихово обављање дужности у Комисији или доведе у сумњу њихову независност и непристрасност. Члан/чланица Комисије и други запослени у Комисији дужни су да Комисији пријаве постојећи или могући сукоб интереса.
3. Ако Комисија сазна да члан/чланица Комисије или запослени/запослена у Комисији има сукоб интереса, изузеће ту особу из даљег поступања у ствари која укључује сукоб интереса, или ће предузети мере у циљу разрешења, односно привремено ће удаљити члана/чланицу, односно отпустили запосленог/запослену, из Комисије.
4. Ако Комисија не буде благовремено обавештена о околности која указује на сукоб интереса члана/чланице Комисије или друге особе запослене у Комисији, а та особа је учествовала у одлучивању или је предузела радњу у ствари која укључује сукоб интереса, Комисија ће, чим за такву околност сазна, поново размотрити предузету радњу, односно донету одлуку, и, ако је неопходно обезбедити да се одлучивање о том питању понови, односно радња поново спроведе, без учешћа тог лица.

Члан 36
Повластице и имунитет

1. У циљу очувања независности Комисије и њеног несметаног деловања, чланови/чланице Комисије и запослени/запослене у Комисији за време обављања својих функција уживају следеће повластице и имунитете:
 - (а) имунитет од притвора и заплене личног пртљага;
 - (б) имунитет од свих врста правних поступака у односу на изражено мишљење и поступање, у доброј вери, у оквиру обављања дужности; и
 - (в) изузеће од било каквог ограничења слободе кретања у односу на обављање послова и задатака Комисије, те у односу на одлазак и повратак у државу у којој обављају функцију.
2. Имунитет предвиђен у ставу 1, тачка б. овог члана, а у односу на изражено мишљење остаје на снази и после престанка дужности члана/чланице Комисије, односно по окончању ангажовања у Комисији.
3. Комисија има обавезу да укине имунитет члану/чланици и запосленом/запосленој ако утврди да би имунитет осујетио ток правде и угрозио поверење јавности у рад Комисије.

Члан 37
Заштита извора и поверљивих података

Чланови и чланице Комисије, запослени или особе на други начин ангазоване од стране Комисије имају обавезу да чувају тајност свих података које сазнају за време обављања дужности у Комисији, укључујући идентитет лица које је дало податке уз услов поверљивости, и не користе их у личне сврхе, све док Комисија не одлучи да те податке објави у форми званичног саопштења. Ова обавеза се не односи на опште познате чињенице.

Члан 38
Статус чланова и чланица Комисије и особља Комисије

1. Чланови и чланице Комисије и запослени у Комисији у правилу обављају дужност пуно радно време.
2. Плате и накнаде члановима/чланицама, запосленима и другим особама ангажованим од стране Комисије уређују се правилником Комисије и чине саставни део буџета Комисије.

ДЕО IX – СТРУКТУРА КОМИСИЈЕ

Члан 39

Извршни секретаријат и тематска одељења

1. Комисија успоставља централну канцеларију у Сарајеву, под називом Извршни секретаријат, чији је задатак да пружи техничку, административну и оперативну подршку члановима Комисије и координира рад између различитих канцеларија и тематских одељења које Комисија успостави.
2. Комисија именује и разрешава Извршног секретара, као и шефове тематских одељења.
3. Запослени и друге особе ангазоване у Извршном секретаријату и тематским одељењима Комисије ангажују се без обзира на држављанство.
4. Приликом избора запослених и других особа у Извршном секретаријату, тематским одељењима, тимовима, и другим телима које формира Комисија, примењују се одредбе из члана 24, става 4 овог Статута.

Члан 40

Канцеларије Комисије у странама уговорницама

1. Комисија успоставља канцеларије у странама уговорницама и, на предлог Извршног секретара, именује и разрешава особе на њиховом челу.
2. Комисија у Сарајеву, у консултацији са Извршним Секретаријатом у Сарајеву и канцеларијом у страни уговорници, може да оснује мобилне истражне тимове и подручне канцеларије у другим местима на територији стране уговорнице, те да именује и разрешава шефове тимова, односно подручних канцеларија.
3. На предлог Извршног секретара, Комисија може да оснује мобилни истражни тим, са овлашћењем да прикупља податке у било којој од држава уговорница.
4. Запослени и друге особе ангазоване у канцеларијама у странама уговорницама и тимовима ангажују се без обзира на држављанство.

Члан 41

Архив

1. Извршни Секретаријат успоставља Одељење за архив и базу података Комисије, које дефинише методологију архивирања и дигитализације прикупљене документације.
2. Након што дефинише методологију из става 1, а најкасније шест месеци од успостављања, Одељење за архив и базу података постаје Архив и база података Комисије, чији је задатак да архивира и дигитализује прикупљену документацију.

3. Свака канцеларија у држави обавезна је да успостави одељење за архив и базу података, са задужењем да архивира и дигитализује документацију коју је прикупила. Ова одељења најкасније шест месеци од успостављања постају архиви и базе података на нивоу канцеларије.
4. Архив и база података Комисије у Сарајеву ће бити обједињена са одељењима за архив и базу података канцеларија у државама, најкасније три месеца пре престанка рада Комисије.
5. Најкасније 15 дана пре престанка рада, Комисија предаје копије обједињене архивске грађе и базе података државним архивима страна уговорница и/или институцијама које имају капацитете за њихово чување.
6. Архивска грађа и база података Комисије су након престанка рада Комисије доступни без ограничења свим заинтересованим институцијама и лицима, осим документације која подлеже обавези чувања тајности података.

ДЕО X – ФИНАНСИРАЊЕ КОМИСИЈЕ

Члан 42 **Финансирање**

1. Комисија се финансира из доприноса страна уговорница и донација.
2. Доприноси чланица представљају доприносе из годишњих буџетских средстава страна уговорница, који се утврђују у редовној буџетској процедури у току трајања Комисије.
3. Доприноси страна уговорница одређују се у номиналним износима који одговарају процентуалном учешћу држава чланица у укупном утврђеном износу неопходном за функционисање Комисије.
4. Стране уговорнице ће постићи договор о доприносима потребним за рад Комисије.
5. Донације се обезбеђују из различитих извора, како међународних организација тако и домаћих правних лица.
6. Донације представљају „средства којима се директно управља“ и користе се у складу с уговорима које ће Комисија склапати са међународним организацијама и домаћим правним лицима.
7. Прилози Комисији у натури, укључујући и такве прилоге страна уговорница, не могу се сматрати делом доприноса из члана 42, став 2.

Члан 43
Финансијско извештавање

1. Извршни секретаријат припрема годишње извештаје о извршењу основног буџета, у складу са финансијским правилницима Комисије.
2. Извршни секретаријат припрема извештаје о коришћењу донација, у складу са финансијским правилницима Комисије и са захтевима финансијера.
3. Независни ревизор обавља годишњу независну ревизију коришћења основних буџетских средстава и донација, која су добијена од страна уговорница или других донатора. Коначне резултате ревизије, након одговарајућег процеса и уз коментаре Комисије, Комисија ставља на увид јавности.
4. Извештаји из ставова 1 и 2 овог члана подлежу ревизији од стране независног ревизора.

ДЕО XI - ЗАВРШНИ ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ

Члан 44
Израда и објављивање завршног извештаја

1. Три месеца пре краја свог мандата Комисија објављује завршни извештај.
2. Комисија предаје истовремено завршни извештај председницима/председништву страна уговорница и објављује га на интернет страници Комисије истовремено на свим службеним језицима страна уговорница, на енглеском језику, и у аудио формату.
3. Комисија има обавезу да истовремено, или након предаје завршног извештаја учини јавно доступним и његов сажетак.

Члан 45
Садржај завршног извештаја

1. Завршни извештај укључује: увод; релевантне чињенице о ратним злочинима и другим тешким кршењима људских права, а у складу са задацима Комисије изложеним у члану 14 Статута; пописе људских губитака, места затварања, затворених лица и лица која су претрпела мучење; и, препоруке.
2. Препоруке се, између осталог, односе на:
 - (а) даљње кораке страна уговорница ка унапређењу поверења међу државама и заједницама на територији некадашње СФРЈ;

(б) одговарајући модел материјалних и симболичких репарација, начин за реформу институција и механизме којима се обезбеђује интеграција утврђених чињеница у образовне системе страна уговорница;

(в) начин праћења примене препорука Комисије, а што може укључити и предлог оснивања посебног механизма за остваривање ове сврхе.

Члан 46

Налази о ратним злочинима и тешким кршењима људских права

1. Комисија има овлашћење да, на основу утврђених чињеница, у завршном извештају констатује да постоји озбиљна сумња да је одређено лице учинило ратни злочин односно тешко кршење људских права. Такав налаз нема ефекат судске пресуде, нити прејудуцира исход евентуалног судског поступка.
2. У завршном извештају, Комисија не може да донесе налаз против неког лица ако није предузела све разумне кораке да:
 - (а) обавести то лице о својој намери да донесе такав налаз;
 - (б) саопшти том лицу садржај налаза, податке на основу ког се налаз доноси, и разлоге на којима је налаз заснован;
 - (в) пружи том лицу могућност да у разумном року одговори на предложени налаз; и,
 - (г) провери налаз о преминулој особи из најмање три независна извора.
3. У погледу случајева који су процесуирани у присуству оптуженог, пред међународним или домаћим судовима, Комисија ће у завршном извештају упутити на одговарајућу пресуду. Комисија при томе може утврђивати нове чињенице.

Члан 47

Обавеза парламената и влада да размотре завршни извештај

1. Након објављивања завршног извештаја, председник/председништво сваке стране уговорнице доставља извештај председнику парламената. У року од месец дана након примања извештаја, председник парламента сазива посебну седницу парламента ради разматрања налаза и препорука из извештаја, или ставља ову тему на дневни ред редовног заседања. На седници учествује и један или више чланова Комисије.
2. У року од 6 месеци након објављивања завршног извештаја Комисије, влада у свакој страни уговорници усваја и објављује у службеном листу стране уговорнице став о спровођењу препорука.

3. У разумном року након одговора владе из става 2 овог члана, председник парламента у свакој страни уговорници сазива специјалну седницу парламента ради разматрања одговора владе и могућег ангажовања парламента у циљу спровођења препорука Комисије.

ДЕО XII – РАЗНО

Члан 48 **Казнене одредбе**

1. Свако лице које:

- (а) свесно дâ лажан податак Комисији, односно органу или лицу који делују у њено име;
- (б) претњом, силом, чињењем или обећањем користи наведе друго лице на давање лажног податка или недавање податка Комисији, односно органу или лицу који делују у њено име;
- (в) уништи неки документ или предмет у намери спречавања Комисије да спроведе истраживање; или
- (г) обелодани или на други начин открије податак који је Комисија примила уз услов поверљивости, или открије идентитет лица које је дало податке уз услов поверљивости,

сматраће се да је извршило кривично дело кажњиво казном затвора до 1 године, или новчаном казном еквивалентном износу до 5,000 еура.

2. Санкције из става 1 се примењују и на службено или приватно лице које без оправданог разлога одбије да поступи према захтеву Комисије, односно органа или лица који делују у њено име, за достављање, односно стављање на увид, документа или другог извора.
3. У случају да лице одбије да се одазове позиву, или одбије да дâ изјаву Комисији, примењују се одредбе члана 17, став 8 овог Статута.

Члан 49 **Улога Комисије у кривичном процесуирању**

Комисија има овлашћење да:

- (а) препоручи да, у случају да лице за које Комисија има озбиљну сумњу да је извршило ратни злочин или друго тешко кршење људских права саопшти Комисији податке од значаја за откривање локације са посмртним остацима несталих особа или за откривање могућих других учинилаца и других дела, суд пред којим се поведе кривични поступак, на захтев оптуженог то узме као олакшавајућу околност од битног значаја при одмеравању висине казне;

(б) предложи учиниоца кривичног дела за делимично помиловање ако то није у супротности са законским одредбама односне државе, ако саопшти Комисији податке од значаја за откривање локације са посмртним остацима несталих особа, или за откривање могућих других учинилаца и других дела; и

(в) предложи ванредно ублажавање казне учиниоцу кривичног дела ако то није у супротности са законским одредбама односне државе, ако саопшти Комисији податке од значаја за откривање локације са посмртним остацима несталих особа, или за откривање могућих других учинилаца и других дела.

ДЕО XIII- ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50

Завршетак рада Комисије

1. Након објављивања завршног извештаја, Комисија завршава рад у року од три месеца.
2. У том временском периоду предузимају се мере систематизовања, распоређивања и чувања Архива, распоређивања имовине, испуњавања обавеза према трећим лицима, дистрибуције и представљања завршног извештаја, као и израда финансијских извештаја и извештаја о раду Комисије.

Члан 51

Ступање Статута на снагу

1. Оригинал овог Статута, чији се текстови на албанском, босанском, црногорском, хрватском, македонском, словеначком и српском сматрају једнако аутентичним, депонује се код надлежног органа Босне и Херцеговине као земље домаћина.
2. Стране уговорнице ће о ратификацији обавестити остале стране уговорнице.
3. Статут ступа на снагу првог дана у месецу након истека петнаест дана од датума последње ратификације.